

PÄÄKIRJOITUS

Kansallisesta selvitystilasta kansainvälisiin parrasvaloihin

Jari Salminen ja Janne Sääntti

Suomalaiseen opettajankoulutukseen on kohdistunut viime vuosina voimakas myönteinen kansainvälinen mielenkiinto. Maan hyvät PISA-tulokset ovat johtaneet etsimään selityksiä sille, miksi suomalaisnuoret menestyvät kansainvälisissä koulusaavutustesteissä useimpia maailman maita paremmin. Yhtenä keskeisenä selitystekijänä on pidetty juuri akateemista opettajankoulutusta ja sen antamaa vahvaa teoreettista opetustyön perustaa. Johtavat amerikkalaiset kasvatusalan tutkijat Linda Hammond-Darling ja Diana Ravitch ovat Suomen vierailujensa yhteydessä maininneet maan koulutusjärjestelyjen sopivan esikuvaksi koko maailmalle.

Nämä kansainväliset ylistyspuheet ovat samalla lähes vaimentaneet kansallisen opettajankoulutuskritiikin. Alan historiamuisti tuntuu olevan kovin lyhyt. Vielä 1990-luvun alkupuolella opettajankoulutus oli jatkuvassa selvitystilassa ja monet johtavat koulutuksen keskeiset toimijat Opetusministeriössä ja Helsingin yliopistossa olivat valmiit siirtämään opettajankoulutuksen ammattikorkeakouluihin ja lakkauttamaan normaalikoulut. Uusimmassa Helsingin yliopiston säästöohjelmassa *Reformiryhmän ehdotukset Helsingin yliopiston toimintojen uudelleen järjestämiseksi* opettajankoulutukseen ei kohdistettu minkäänlaisia rakenteellisia leikkauksia. Tällä hetkellä juuri kellään ei näyttäisi olevan intressiä kohdentaa kriittisiä kysymyksiä opettajankoulutuksen toimintaa kohtaan. Siitä on kehitetty vientituote ja sen toimintakulttuurin piirteitä on hiljan sisällytetty jopa *World Desing Capital*-vuoden tematiikkaan.

Tämä menestystarina kaipaa rinnalleen myös kriittistä ja pidemmän aikavälin tarkastelua. Näyttäisi siltä, että juhlapuhetasolla opettajankoulutus näyttäytyy esimerkillisenä menestystarinana. Sen sijaan arkipäivän kasvatusammattilaisten kommentoissa ollaan oltu toisinaan huolissaan nykymuotoisen akateemisen opettajankoulutuksen sisällöistä ja painotusalueista. Näitä näkemyksiä ja kokemuksia olisi syytä tutkia kriittisesti ja analyttisesti, vaikka tehtävä olisikin meille kasvatustieteilijöille ja etenkin opettajankouluttajille vähemmän mieluisa.

Suomen Kouluhistoriallinen Seura järjesti viime vuoden joulukuussa Tieteiden talolla Helsingissä yleisöseminaarin aiheesta *Akateemisen opettajankoulutuksen kehitys 1970-luvulta 2010-luvulle*. Seminaarin tarkoitus oli kutsua koolle erityisesti akateemisesta opettajankoulutuksesta kiinnostuneita ihmisiä ja edelleen kehottaa heitä kirjoittamaan aiheesta. Tässä numerossa onkin muutama seminaariin osallistunut tarttunut kynäänsä.

Mikko Puustinen vertailee artikkelissaan aineenopettajien kasvatustieteellisten opintojen akatemisoitumiskehitystä Helsingin ja Joensuun yliopistoissa 1980-luvulta 2010-luvun alkuun. Omassa artikkelissamme tarkastelemme opettajankoulutuksen keskeisen opetusalan eli yleisen didaktiikan kehitystä 1960-luvulta 2000-luvun alkuun. Analyysin kohteena ovat alan oppikirjat. Emeritusprofessori Pertti Kansanen vastaa katsauksessaan kysymykseen: mikä tekee opettajankoulutuksesta akateemisen. Kansasen mukaan suomalainen opettajankoulutus on aidosti akateemista. Matti Rautiaisen katsaus kohdistuu puolestaan Jyväskylän yliopiston aineenopettajien koulutukseen. Rautiaisen tarkastelun keskiössä ovat ainelaitosten ja opettajankoulutuslaitosten omalaatuiset läänitykset.

Lukuvuoden lopulla, Jari Salminen ja Janne Sääntti

Dosentti Jari Salminen toimii Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksessa historian ja yhteiskunnallisten aineiden didaktiikan yliopistonlehtorina

FT Janne Sääntti toimii Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksessa didaktiikan yliopistonlehtorina